

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆԱՀԻՏ (1935, Մարտ-Յունիս) Առյուն միացեալ թիւերուն մէջ Զօպանեան հիւսած է «Ոսկեգարեան Հայերէն»ի գովքը՝ Աստուածաշունչի հայկ. Թարգմանութեան 1500ամեակի տօնախմբութեան առթիւ, արտասանուած Փարիզի ազգ. հանդէսին մէջ, Մարտի 10ին։ Հայ Լեզուի «Գեղօն»ի հեղինակը հոս ալ նոյնաքան ներշնչումով և անձերանալի խանդով-այս անգամ գրական և բանասիրական ձեռւով-յուշարձան կը կանգնէ մեր ոսկեգարեան գրաբառին՝ որ գժբախտաբար շատ մոցցուած է և անուեսուած մանաւանդ նոր սերունդներէն։

Միայն ներուի դիտել թէ՝ շատ աննշան թողարկած է նշանաւոր գերը Միխիթարեանց՝ որպնք մեր ոսկի գրաբարը միջին դարու աղճատանիք ներէն և Ունիթորեան աւերածներէն փրկած ու սրբած Քերստին Հայ ազգին ընծայեցին իր նախկին վայելչութեամբ,

զմոռնանք զարձեալ թէ այդ ազգային հարըս-
տութեան ամէնչն մեծ և արժէքաւոր բաժի-
նը՝ Եղնիկը, արժանապէս գերզնահատուած, իր
ոսկեղին մէջ ունինք շնորհիւ խնամու-
աշխատանքին Հ. Ա. Բագրատունիի՝ զոր ոմանք
գդբախտաբար մեղադրած էին «Հայկական ուռ-
մանց հանդէս»ին մէջ (Գումարէ...)

Ընդհակառակն արժանի է մեր երախտագիւղական ամենալավորին զգացումին հայկաբանութեան այդ տիտանիով՝ որ Զմիւռնեան խաթարուածուած աղջատ տպագրական գիրքն փրկեց ոսկեան պարեան ալիք առնաւ.

Գոպանեան նոյն միացեալին մէջ «Կիլիկեան երազը և Ալեքսան Արգուեան» յօդուածով կ'ու սումնասիրէ փերջինիս դերը իբրեւ կուսակցական - հրապարակագիր՝ անդրագառնալով ազգային - քաղաքական հարցերու որոնց առթիւ

Խստօրէն կը քննադատէ եղերաբախու Արփիարը:
Քանի մը քերթուածներէ զատ՝ նշանակելու
ենք Հ. Ակինեանի «Քուչակեան տաղեր»ու շա-
րունակութիւնը, որ անշուշտ տարբերակիներու
տեսակէտով իր կարեւոր բաժինը պիտի ունենայ
Զօպանեանի «Ն. Ք.ի Դիւանին» կամ լաւ եւս
նոր և մեծ աշխատութեան՝ որուն ձեռնարկած
է վերջերս մեծ բանադատը՝ Պ. Ա. Զօպանեան:
Պրմ. Ա. Սաղցեանի կը պարտինք «Էջմիածին
Ժէ գարուն՝ Եվլիա Չէլէպիչէն դիտուած»:

— Յուղիս - Գելետ. 1935. — Սոյն միացեալն
ալ կը բանայ Զօպանեան «Վիքթոր Հիւկոյ»ի
նուիրուած ուսումնասիրութեամբ մը, ուր կը
շեշտէ տաղանդաւոր բանաստեղծի մահուան յիս-
նամեակին առթիւ՝ անոր արուեստին հետ նաեւ
ազգեցութիւնը մեր հայ հեղինակներուն վրայ.
և փոխադարձաբար մերիններուն պաշտամունքը
հանգէստ Հիւկոյի՝ որուն քանի մը քերթուած-
ներն ալ հայացուցած է հոս Զօպանեան:

Սակայն պաշտամունքի մեծագոյն ցոյցը Զօպանեան ինք կը կատարէ: Եւ ստուգիւ, հարկ է այս ասթիւ նշանակել թէ՝ Զօպանեան՝ հաւատարիմ քառասուն տարիներու ընթացքին զիւտակից զնոնդութեամբ կատարած իր մեծ և արդիւնաւոր առաքելութեան՝ այն է ճանչցընել քաղաքակիրթ Արեւմուտքին Հայ ազգն ու անոր զրագան՝ գեղարուեստական փառքերը, անցեալ տարի հրատարակեց Գրանսէրէն՝ Fernand Gregh-ի յառաջաբանով «Վիկտոր Հիւկոյ, Շառուպիչան և Լամարժին Հայ զրականուրեան մէջ¹» երկը որ Կ'ամփոփէ քերորուածներ, յօդուածներ և ձաւեր, հաւաքուած և թարգմանուած իր կողմէն, հանդերձ կուռ և խիս ներածութեամբ և կենսագրականներովը՝ Ալիշանի, Նարպէյի, Գր. Օտեանի եւն, որոնք քերթուածներ ունին հոն: Ուրախ ենք որ ան իր արժա-

1. Victor Hugo, Chateaubriand et Lamartine dans la *Littérature Arménienne*; poèmes, articles, discours, réunis et traduits par Archag Tchobanian, préface de Fernand Gregh. Paris, Imp. Arax, 46 Rue Richer. Prix 10 francs.

նի գնահատանքն ընդունած է Փրանսացի գիտական պատկառելի անձնաւորութիւններու կողմէ ինչպէս Եցուարդ Պրեմոնի, Լ. Մարիէսի, Էրնսէլ Լեմոնոնի, Գէորգ Լիքոնի (ան «Անհայտ» 1936, թ. 4-6, էջ 50):

Գրունիկին մէջ Զ. կը յիշէ վախճանեալներէն՝
Շիրպանզարէ, Շահէ եսու. Գասպարեան եւն:

4. 3. Բասմանձեան կը նուիրէ բանասիրական
յօդուած մը՝ արտասանուած ֆարիզի Հայ թժշկ.
Միութեան կազմակերպած հանդէսին մէջ՝ մեր
անուանի Միխթար Հերացոյ «Զերմանց միսի-
րարուքրիւն» գործի 750ամեակին ասթիւ։ Հ. Ա-
կինեան կը շարունակէ Քուչակեան քառեակները։
3. Քիւրտեան ընդարձակօրէն կ'ուսումնասիրէ
Հայութիւն առաջական պատմական ապահով »։

«Եսոր Հայկական և Կովկասիան գործը»:
Անայիսի «Հեռուի անտառը» հմայիչ է. իսկ
Գր. Կիւլեանի «Լոյսի մէջ»ը կարծես ոտանա-
տրով աւելի բիւրեղականութիւն և շնորհ պիտի
հագնի, և ոստ այնմ աւելի արժէքաւոր:

— Հոկտեմբերի թուին մէջ Զօպանհեան հուսկ
կ'աւարտէ իր «Տպաւորութիւններ և յիշատակ-
ներ Խորհրդային Հայաստանէն» բար գնացած
էր երեք տարի առաջ։ Հետաքրիստական են տե-
ղեկատութիւնները Կրթական-Բժշկական Հաս-
տատութեանց, Արուեստանոցներու, Հայ մտա-
ւոսիան և Վարիչ գասակարգի մասին։

Ա. Սագրգեան «Մարտաշախտ Օշինի անունով 1274ին զբուծ հայերէն Աւետարանին լուսա-
ցնելու համար աջակա աջակա թռուութ է Եթէ

զարգութիւնը» կ'աւարտէ յաջորդ թուողք։ Եթէ
չենք սխալիր՝ լուսազարդուորիւնը գրուած լլլա-
լուէ իբր համազօր Փրանսիրէն «enluminure»ին,
որուն սակայն հայերէն կը համապատասխա-
նեն ծաղկում կամ նկարակերտում կամ գուշ-
նագեղում. և կամ նկարազարդուրիւն՝ ինչպէս
կ'ըսէ լեռոյ։

— Յունուար-Մարտ, և Ապրիլ-Մայիս, 1930
— Կը բացուի «Յովսէփ Սվաճեան»ի դէմքով, ա-
պա Խանակեանի «Եահվէի վրէծը» իբր հրէա-
կան աւանդապէպ, ուր ցոյց կը տրուի հայրե-
նիքն ուսասոսի գրկումը հայրենի հողէն:

Նվազությունը կապահանջման մեջ է գրաբար թարգմանությունը՝ Պատլէսի լատինիկէն «Գովասանք իմոց Փեանկիսկայի»։ Ա. Կանայեան կը փորձէ սոսուզէլ մեր պատմագիրներու վկայութիւններով «Երեւեալ - երեւել դաշտի տեղը» (Հմտ. Բուզ Ե. Խ. 263-4. տպ. Վեն. 1889)։ Բ. Թօփալեան «Զերբարատում»ը կ'երգէ խրոխու և յալթական շունչով։ Հետաքրագան է Հարտմանի «Փողովը բրդական երգը և նրա հաւաքողները» թարգմանությունը պահպանած պատերէնէ Օր. Մ. Բաբայեանէ։ Գ.

ჭმთაღებან იუნი ეპანასტრაკან თხოვთმეტენ მღ
ხრეს მასათვის ვ. შვანანდებანი წ. «ზორქენაგვი ა-
სელძოւაძები ლიტმანი». ყრებენ ათქმულ, ღანალიც
ჭმთაღელ ეკარმარ თხელ მღ (!) კხელდ ზორქენაგვების
ქხთხელები. ღათ ჩრენ მ. დარი ჰესენი მითხელე:
ის ეხს ფერმოლაკან ჯგური, მაგისტრი ცეკვა-
კარხანი კოლეგი ასამ ვ.» ჩ მასები. ს
ადამიანი სამარტინი სარეკანი არ არის მარტინი.

ալիսուշ ու բակուս զերչու ԵՐԿ-ԵՐ-Յ ։ Վ
մանողին երգը » կեանքի յոռետեսութեամբ, որ
կ'աւարտի « Պատանք մը ցուրտ իմ մահաբոյր
սրտիս համար » :

Զօպանիեան (Ալպր-Մայիս) կ'ամփոփէ նկարագիրը Աստուածաշունչի 1500ամեակի Բարիիզ տօնուած երկրորդ հանդէսին՝ որ աւելի շայ մշակութային ընդհանուր նկարագիր ունեցաւ: Մէջ

կը բերուին է. Սուլիկի բացման ճառը, Ա. Մէջէկի
և Շ. Տիլի գեղեցիկ նամակները որ Հայ մշա-
կոյթի գեղօնս կը յօրինեն, յետոյ Գարեգին Ա.ի
ճառը, իր երկարաշոնչը «Աստուծաշունչի
թարգմանութիւնն ու Հայ Բանաստեղծութիւնը»

պատմական-մասենագրական հմուտ ծանօթութիւններով, և հով՝ Զօպաննեան մասամբ կը դարձանէ զանցառութիւնը որուն անդրադանք Այսիթարեանց գերի մասին Գրաբարի գերանուողութեան մէջ. փլոփ. Ն. Աղոնցի «Հայացած Աստուածաշունչը և անոր պատմական տարրութիւնները» մասենագրական հմուտ ծանօթութիւններով, և հով՝ Զօպաննեան մասամբ կը դարձանէ զանցառութիւնը որուն անդրադանք Այսիթարեանց գերի մասին Գրաբարի գերանուողութեան մէջ. փլոփ. Ն. Աղոնցի «Հայացած Աստուածաշունչը և անոր պատմական տարրութիւնները»

թիւնը»։ յեսոյ փրոփ. Գ. Միլլէէի ճառը «Հայ արաւետախի մասին, և Քբրջապէս», Ա. Կասթուէի «Հայ երածշառութիւնը»։

Զօպանեան «Քրտնիկ»ի բաժնին մէջ կ'ուր-
ուագծէ դէմքերն ու տաղանդի զծերը վախճա-
նած նկարիչ Ե. Թագէսոսեանի և Ա. Թամանեան
ճարտարապետի, յետոյ Վենիգէլոսի, ու կը կնքէ
հատորը «Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարաննե-
առ Հասկուամեան» ուժ։

— Յունիս - Հոկտեմբեր (Թ. 4-6) միացեալը
ճոխ է և հտաքրքական նախ վերջին մասով
կոմիտաս Վ.ի «Հայ զեղջուկ երաժշտութիւն»
գրութեան, ուր կան խազագրուած բազմաթիւ
էջեր և ուր կը ծանրանայ մեծ Վարպետը բա-
ցատրելու «Փողովրդական եղանակների ծաւա-
լումն ու գալզացումը» :

«Գեղեցիկ և յուզգիչ է» Անայիսի «Ֆաթմա»ն իբրև Պոլսական յիշատակ. ինչպէս հետաքրքրական են (Սեպա. Հոկտ.ի մէջ) Ա. Սաղըզեանի «Յիշատակներ Կոստանդնուպոլսէն»։ Վարուժակի «Սիրածը սիրածի չեն տար»ը՝ «Անուշ»էն և «Տարբագոմի հարս»էն վերջ երեցած նկատելի զործ մ'է։ Այսաւազգ Ա. կ'ողբայ Բաբգէն Աշթ.ի մահը «Փշուռած ընտիր անօթ»ով։

Զօպանեան կը գծէ հմուտ շրջանակի մէջ բաշաստեղծ «Աւետիք Խսահակեան»ի գէմքը, և Արամ Երեմեան՝ տաղանդաւոր արձանագործ Այժմեթիկ Ուրարտու Քոչարեանի արուեստն ու մէծ գործերը: Հ. Քաջարենցի «Խօսք ընդ արեգական» յանդուզն երգը, խառն է անհաւասար տարրերէ, և ուր տեհնչերը վերացման կարծես մասամբ Նիցշէական գերմարդուն են:

— Սեպտ. — Հոկտ.ի մէջ Աղոնց լրջօրէն կը քննագատէ Արգար Պայազատի «Խալդերէն լեզուի բանալին» որ այնքան զմայլանք ազգած է լեզուագէտ Աճառեանի, բայց որ գեռ հեռու կը թուի իրական բանալի ըլլալէ:

Մինաս Թէոլէտեանի շարունակեալ «Յայգածաղիկ» ստուերավէպը, զնացք մ'ունի թէկբէկ ու կտրասուն և բոնի ճիգեր՝ հակալութիւններ հաշտեցնելու և համաբարդելու: Բնթերցով կը թարթափի գտնելու գիծը միութեան՝ որ կը պակսի:

«Քրոնիկ»ին մէջ Զ. Կ'անդրադառնայ մահացած օտար և հայ գրագէտ՝ գիտնական՝ ընկերաբան կարկառն դէմքերու մասին, Քիվիլինկ, Պուրժէ, Հանրի ուր թէներէ, Մարսիմ Կորքի, Բաբգէն Կաթողիկոս, Աղասի Խանջեան, Յովհաննէս Աքելեան, Տօրթ. Պարթըն, կիւսթաւ Քան, Միքայէլ Մինասեան, Փայլակ Միքայէլեան, փրոսփ. Անտոն Մէյլէ, կցելով յետոյ «Երեւանի ու Մոսկուայի ցուցանուգէսները» և «Նոր հրատարակութիւններ»:

Վերջին էջերը կը բանեն «Խորհրդային Հայաստան և զաղութահայութիւն» ուր մօտէն կը շօշափէ Զօպանեան վշտահար սրտով «Ներքին սահմաններու հարցը՝ Երեւանի Գրողներու Միութեան տուամը», չքմեղելով ինքանիքը կարգ մը

անարդար խծբանիքներէ որ եղան իր նկատմամբ, յայտնելով իր մնձ ցաւը տիսուր ճակատագրի մասին վիճակուած այն յայտնի հայ գրողներուն՝ Բակունց, Դրաստամատ Այմոնեան, Գուրգէն Մահարի, Վաղարշակ Նորենց, Աւազան, Վահանադեցի և Խանդական թոթովներէնց, Հ. Արդուսեան «իբր Դաւագիր և հայկական խմբակի(!) որ Գրողներու Միութեան մէջ որպէս թէ Յրոցքիստական՝ նացիստական բայն մը կազմեր է եղեր, և կ'որոշէին այդ յանցառուելուն արտաքսումը Գրողներու Միութենէն»:

Զ. այս թիսով կը փակէ «Անաձն»ի եօրներորդ տարեշրջանը՝ ցաւելով թէ հազիւ երկու թիւ Լոյս հանած է, հնաւեւանքով համաշխարհային տնտեսական տաղնապին:

Եւ սակայն վստահ ենք թէ ամէն Հայ գրատէր պիտի քաջալերէ Հայ Գրի այս վասակաւոր մշակը, որ գիտէ ամփոփել իր շուրջը և իր գրական սեղանին բազմիցնել նորերու հետ հին արժէքաւոր գրողներ ալ:

Մեր արտասահմանեան մամուլին մէջ անուրանալի է այն կարեւոր գերը զոր կը կատարէ «Անահիտ», մանաւանդ իր գրական՝ գիշարտեստական տեսակէտով և միջազգային գրականութեան նշանակութեան:

Համոզուելու համար կը բաւէ նիւթերու ակնարկն ու պարունակութիւնը՝ զոր տուինք:

Ուրախ ենք թէ արդէն կազմուած է «Անահիտի բարեկամներ»ու զրասէր խմբակ մը. կը յուսանք որ կ'լինդլային ի կ'արգարացնէ Զօպանեանի ալ լւագոյն յոյսերը՝ տարեկան 4 և հետզհետէ մինչեւ 6 թիւ հրատարակելու:

Հ. Երև. Փետրին

Կ Ա Ր Ե Բ Ո Ր Ո Ր Ա Զ Ձ Դ

Ընդ մամովէ «Բազմազիզ»ի բացառիկ շրեղ պրակը, պատկերագարդ, 200 էջերէ աւելի, նուիրուած ՍՈՒՐԵ-ԱՌԱՋԵԱՆ Վարժարաններու հիմնարկութիւնան Ա. հարիւրամեակին, բովանդակելով Ավելամբան վարժարաններու պատմութեան, իրենց ազգային, կրթական և մշակութային մէծ գերերով: Յաւելու 1) Պատմական զոյզ հաստատութիւնաց, իրենց ազգային, կրթական և մշակութային մէծ գերերով: 2) Կենաքը և զործը նախիկն սահն զրագէտ՝ զեղարուհստատակէտ՝ բազմացէտ մէծ զէմբեռուն: 3) Գրական անտիպ էջեր ու զեղարուհստատակէտ՝ զործք այդ անմահներէն՝ Պէտքթաշլեանէն Վարուժան: 4) Վարժարաններու բրոնիկը, կարեւոր վաւերազիրներ, ճանախուութիւններ (Լամարթինի և ուրիշներու): Նախիւրամեակի հանդիսներուն նկարազեր, արձագանդ, են. են.

Յօդուածներ ունին՝ բաց ի Ուլսիս Միքարան Հայրէն, Ամակին Սաներ և Ազգային գրագէտ թէմքիր ալ, ինչպէս Զօպանեան, Սիրունի, Ե. Շահնազար, Հայկ Ամէմեան, Թորումնեան, Կ. Յ. Բացառիկը պիտի ստանան այն բաժանորդները որ ցարդ վճարած են իրենց բաժնեգինը: Խոկ առանձին պիտի վաճառուի հատը Զուից: 10 Ֆր. (Կամ Ֆրանս. Ֆր. 50):

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ

ՇՆՈՐՉԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄԲ ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ

Բակ (Բարգեն Կար). — Հայ Կիպրոս. հայ գաղութը և Ս. Մակար. տպ. Անթիլիաս. 1936, էջ 272. գինը՝ 5 շիլին.

Աղասեան Յակով. — Աղոյիանապուայ Հայ գաղութը. տպ. «Առոր Տաս» Փլովտիւ, 1935, էջ 163, գ. 15 ֆր. ֆր.

Այստազդ Արքիստ. Ահրամեան. — Մայր ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց Հալէպի Ս. Քառասուն մանկունք եկեղեցու և մասնաւորաց: Ա. հատ. մեծագիր, Երկսիւն. տպ. Երուսաղմ. 1935, էջ 415, գ. 100 ֆր.: Բ. հատ.

Մայր ցուցակ Հայերէն ձեռագրաց Հալէպի Ս. Քառասուն մանաւորաց. տպ. Ա. Տէր-Մահակեան, Հայէպ, 1936, էջ 160, գ. 20 ֆր. Աղասեան թ. — Զիրուխտի պատմուաձնեան. Ուղեւորութիւններ՝ Գիւղական պատկերներ՝ Աշումելեան հէքեաթներ՝ Արձակ բանասեան ծծութուածութիւններ՝ Տպիս 1936 (Մատենաշար «Մշակույթ» թ. 2) էջ 191, գ. 100 դր.

Պարտիզեան Ա. — Հայ Եկեղեցոյ տագնապը և անոր պատախանատունները. «Հայրէնիք» տպ. Պոտթըն, 1936, էջ 443, գ. 2 տոլ. Ֆերմանիան Յ. Ս. — Խօսնակ. Ա. հատ. Պատմուածքներ՝ Ամփոման պահեր. մեծագիր էջ 384.: Բ. հատ. Քաղաքական-Եղբայրական ասուլիս - Մտերասութիւնք - Կերապումի պահէր. 1936, էջ 230.: Տպ. Ա. Տէր-Յաշկան, Բարիզ. մէն մի հատորի գ. 15 ֆր. Ֆարան, Կորեան, ալ լւագոյն յոյսերը՝ տարեկան 4 և հետզհետէ մինչեւ 6 թիւ հրատարակելու:

Համոզուելու համար կը բաւէ նիւթերու ակնարկն ու պարունակութիւնը՝ զոր տուինք:

Ուրախ ենք թէ արդէն կազմուած է «Անահիտ», մանաւոր մշակութիւններ՝ Արձակ բանասեան ծծութուածութիւններ՝ Կիւրեան, Պարիզ. մէն մի հատորի գ. 15 ֆր.

Ֆարան Ա. Ս. — Խօսնակ. Ա. հատ. Պատմուածքներ՝ Ամփոման պահեր. մեծագիր էջ 384.: Բ. հատ. Քաղաքական-Եղբայրական ասուլիս - Մտերասութիւնք - Կերապումի պահէր. 1936, էջ 230.: Տպ. Ա. Տէր-Յաշկան, Բարիզ. մէն մի հատորի գ. 15 ֆր. Ֆարան, Կորեան, ալ լւագոյն յոյսերը՝ տարեկան 4 և հետզհետէ մինչեւ 6 թիւ հրատարակելու:

Համոզուելու համար կը բաւէ նիւթերու ակնարկն ու պարունակութիւնը՝ զոր տուինք:

Այստազդ Ա. — Կարմիր յորժանիք (պատմուածքներ). տպ. Մատինիան պահիք, 1936, էջ 127, գ. 10. Ե. Գամ. 10 ֆր.

Եամանական Յակով. — Վերաբերի (քերթ.). տպ. «Երեւան», Եփու, 1936, էջ 231, գ. 50 սէնթ:

Սեմա Ա. — Զրահաւոր գարուն (քերթ.). տպ. Փարիզ, 1936, էջ 63, գ. 12 ֆր.

Կիւրեան Յակով. — Տող-տող... շարք Ա. (Գիւրեան մը երգերս). տպ. Յ. Մ. Սէթեան, Խմբամպուլ, 1936, էջ 48. Սարական Ա. Տիւրական պահիք (քերթ.). տպ. Սահակ-Մեսրոպ Գահիրէ, 1936, էջ 127, գ. 10. Ե. Գամ. 10 ֆր.

Կիւրեան Յակով. — Վերաբերի կանքները (քերթ.). տպ. Ալումինում (Ալումինում) Հայաստանի մէջ. Տպ. Փարիզ, 1935, էջ 41.

Տէրուերի Յակով. — Աղիւմինիւում (Տէրուերի Յակով). տպ. «Մողերն», Թէհրան, 1935, էջ 176, գ. 10 սիալ.

Գոյզուեան Յակով. — Փորորիկ (քերթ.). տպ. «Երեւան», Եփու, 1936, էջ 231, գ. 50 սէնթ:

Սեմա Ա. — Զրահաւոր գարուն (քերթ.). տպ. Փարիզ, 1936, էջ 63, գ. 12 ֆր.

Կիւրեան Յակով. — Տող-տող... շարք Ա. (Գիւրեան մը երգերս). տպ. Յ. Մ. Սէթեան, Խմբամպուլ, 1936, էջ 48. Սարական Ա. Տիւրական պահիք (քերթ.). տպ. Ա. Մ. Սէթեան, Գահիրէ, 1936, էջ 102, գ. 1 տոլ.

Գեղարբունի Գ. — Հին Հայ բանաստեան ծծութիւններ՝ Գիւղալուսի զանգեր. (քերթ.). տպ. Յ. Մ. Սէթեան, Խմբամպուլ, 1936, էջ 32, գ. 3. Ե. Գ. Գամ. 10 ֆր.

Հարզան (Ա. Գ. Տիւրական): — Հայրէնի արշարոյս (քերթ.). տպ. «Արմենիա», Պուէնոս Այրէն, 1936, էջ 102, գ. 1 տոլ.

Գեղարբունի Գ. — Հին Հայ բանաստեան ծծութիւններ՝ Գիւղալուսի զանգեր. (քերթ.). տպ. Յ. Մ. Սէթեան, Խմբամպուլ, 1936, էջ 63, գ. 6 ֆր.

Վարժապետիան Յովի. — Արշարութիւն Պատմուածքներ (պատմուածքներ). տպ. Մատինիան պահիք, 1935. շաբաթ